

KARDIOLOGIJA

Grand Course Europskoga i Hrvatskoga kardiološkog društva u Zagrebu – Kardiovaskularni kontinuum u doba medicine temeljene na dokazima

Posljednjega dana veljače i prvoga dana ožujka 2014. u hotelu Westin u Zagrebu održan je prestižan znanstveno-stručni skup u organizaciji Europskoga kardiološkog društva i Hrvatskoga kardiološkog društva. Riječ je o jednom od prvih takvih simpozija koji se održavaju temeljem inicijative Europskoga kardiološkog društva (ESC) u europskim zemljama – članicama ESC-a – danas i službeno vodeće kardiološke udruge u svijetu. *Grand Course* organizira se s ciljem razmatranja novih smjernica za liječenje pojedinih srčanožilnih bolesti, prikazivanja najnovijih znanstvenih spoznaja o odabranim temama iz kardiologije, prikazivanja izazovnih kliničkih problema iz prakse vezanih uz tematiku pojedina skupa, te iznalaženja načina kako prevladati postojeće nejednakosti u kakvoći i opsegu kardiološke skrbi u pojedinim zemljama Europe u odnosu na aktualne stručne standarde temeljene na suvremenim dometima medicinske znanosti. Takvi su skupovi namijenjeni u prvom redu kardiolozima, ali i ostalim specijalistima, kao što su kardijalni kirurzi, radiolozi, internisti, nefrolozi, dijabetolozi te liječnici obiteljske medicine zainteresirani za napredak kardiologije.

Susret vodećih europskih kardiologa

Skupu održanom u Zagrebu predsjedali su predsjednici Europskoga i Hrvatskoga kardiološkog društva – prof. Panos Vardas, predstojnik Kardiološke klinike u Heraklionu, Grčka, te akademik Davor Miličić, predstojnik Klinike za bolesti srca i krvnih žila KBC-a i dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Osim dvojice predsjednika društava, od stranih predavača nastupili su prof. Fausto Pinto sa Sveučilišta u Lisabonu, Portugal (budući predsjednik Europskoga kardiološkog društva), zatim prof. Enrico Agabiti

Znanstveno-stručni skup *Grand Course* održan u Zagrebu u cijelosti je ispunio očekivanja te još jednom osvjetlao obraz Hrvatskoga kardiološkog društva i njegovih članova na europskoj pozornici. Tijekom sastanka Glavnog odbora Europskoga kardiološkog društva, referirajući o zagrebačkom simpoziju, čija je glavna tema bila arterijska hipertenzija, predsjednik Europskoga kardiološkog društva prof. Panos Vardas je izjavio kako je *Grand Course* u Hrvatskoj, s obzirom na kakvoću i odabir predavača, aktivnost publike i organizaciju, do sada najbolji u seriji sličnih skupova održanih u različitim zemljama Europe.

Kao predstavnici Hrvatskoga kardiološkog društva predavanja su, uz akademika Davora Miličića, održali doc. dr. sc. Diana Delić Brkljačić, pročelnica Zavoda za kardiologiju KBC-a „Sestre milosrdnice“, prof. dr. sc. Luka Zaputović, pročelnik Zavoda za kardiologiju KBC-a Zagreb i prof. dr. sc. Bojan Jelaković, pročelnik Zavoda za nefrologiju i arterijsku hipertenziju KBC-a Zagreb. Od inozemnih predavača na slici krajnje desno je prof. dr. sc. Enrico Agabiti Rosei, predstojnik Klinike za unutarnje bolesti i pročelnik kardiologije u Brescii, Italija, a u drugom redu je prof. dr. sc. Charalambos Vlachopoulos sa Sveučilišta u Ateni

Rosei, predstojnik Klinike za unutarnje bolesti i pročelnik kardiologije u Brescii, Italija, potom prof. Robert H. Fagard iz Katoličkog sveučilišta u Leuvenu, Belgija (vodeći autor novih smjernica za dijagnostiku i liječenje hipertenzije Europskoga društva za arterijsku hipertenziju i ESC-a). Nastupio je i prof. Charalambos Vlachopoulos sa Sveučilišta u Ateni.

Osim akademika Miličića, predavanja su, kao predstavnici Hrvatskoga kardiološkog društva, održali i prof. Luka Zaputović, pročelnik Zavoda za kardiologiju KBC-a Rijeka i član Upravnoga odbora Hrvatskoga kardiološkog društva, zatim doc. Diana Delić Brkljačić, pročelnica Zavoda za kardiologiju KBC-a „Sestre milosrdnice“ i dopredsjednica Hrvatskoga kardiološkog društva, te prof. Bojan Jelaković, pročelnik

Zavoda za nefrologiju i arterijsku hipertenziju KBC-a Zagreb i predsjednik Hrvatskoga društva za arterijsku hipertenziju.

Grand Course u Zagrebu okupio je tristotinjak sudionika iz svih dijelova Hrvatske, koji su aktivno sudjelovali u raspravama, postavljali pitanja predavačima i predsjedateljima te problematizirali mogućnosti hrvatske medicine u odnosu na materijalno uvjetovane i organizacijske teškoće u pridržavanju aktualnih smjernica za dijagnostiku i liječenje pojedinih srčanožilnih bolesti. Skup je bio prepoznat i bodovan ne samo od Hrvatske liječničke komore, već i od EBAC-a (*European Board of Accreditation in Cardiology*), koji je polaznicima dodijelio po sedam tzv. CME bodova (CME prema engl. *Continous Medical Education*).

Skupu su predsjedali predsjednici Europskoga i Hrvatskoga kardiološkog društva – prof. dr. sc. Panos Vardas, predstojnik Kardiološke klinike u Heraklionu, Grčka, te akademik Davor Miličić, predstojnik Klinike za bolesti srca i krvnih žila KBC-a i dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Moderatori okruglog stola o arterijskoj hipertenziji i kardiovaskularnom kontinuumu (slijeva): prof. dr. sc. Panos Vardas, akademik Davor Miličić, prof. dr. sc. Enrico Agabiti Rosei i prof. dr. sc. Robert H. Fagard

Na brojna pitanja auditorija tijekom okruglog stola o aktualnim Smjernicama ESC-a o arterijskoj hipertenziji odgovarali su prof. dr. sc. Bojan Jelaković i prof. dr. sc. Charalambos Vlachopoulos

Grand Course je bio organiziran kao plenarni skup, a sadržaj podijeljen u četiri velika okrugla stola između kojih su se održavala pregledna predavanja vezana uz glavne teme.

Smjernice za dijagnostiku i liječenje kardiovaskularnih bolesti

Nakon pozdravnih govora predsjedatelja simpozija, prof. Vardas održao je predavanje o smjernicama za dijagnostiku i liječenje kardiovaskularnih bolesti, s naglaskom na smjernice Europskoga kardiološkog društva. Zašto se pišu i periodički obnavljaju, čemu služe i kako ih se pridržavati u svakodnevnoj praksi – sve su to pitanja koja se nameću liječniku praktičaru koji bi morao donositi odluke za svakoga pojedinog bolesnika na temelju smjernica koje se još uvijek temelje na principu *one fits for all*. To je, naravno i razlog zbog čega smjernice valja shvatiti kao putokaz, a ne kao pravila kojih se treba bezuvjetno pridržavati. Prof. Vardas detaljno je obrazložio i kako interpretirati različite zaključke u smjernicama s obzirom na tzv. kategoriju preporuke (I-III) i razinu dokaza: A, B i C. Ako neka tvrdnja nosi atribut I-A, to podrazumijeva da se radi o čvrstoj utemeljenosti na relevantnim i opsežnim istraživanjima, tj. da bi takvu preporuku trebalo prihvatiti uvijek osim u slučaju apsolutne kontraindikacije. Na drugom kraju takve skale kategorija preporuke III i razina dokaza C podrazumijeva da određenu metodu ili postupak ne bi trebalo uzimati niti u razmatranje jer ne postoje dokazi

Prof. Panos Vardas održao je predavanje o smjernicama za dijagnostiku i liječenje kardiovaskularnih bolesti, s naglaskom na smjernice Europskoga kardiološkog društva

o učinkovitosti ili odsustvu štetnosti, ili pak postoje dokazi o izravnoj štetnosti po zdravlje određene metode.

Arterijska hipertenzija – najvažnija bolest današnjice

Glavna tema zagrebačkog skupa bila je arterijska hipertenzija, za koju se može kazati da je najvažnija bolest današnjice. Naime, prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije hipertenzija je odgovorna za najveći broj prijevremenih smrtnih ishoda na globalnoj razini, uzimajući u obzir i razvijene i nerazvijene zemlje svijeta. Smjernice za dijagnostiku i liječenje hipertenzije obnavljaju se svakih nekoliko godina pa je u prvome dijelu skupa težište dano na suštinske novosti u novim, aktualnim Smjernicama ESC-a u odnosu na prethodne.

Raspravljene su i neke kontroverze suvremene hipertenzijologije, primjerice relativiziranje prvotno iznimno obećavajućih rezultata, tzv. radiofrekventne ablacije renalnih arterija u liječenju rezistentne hipertenzije, a prikazani su i složeni klinički problemi uz interaktivno sudjelovanje auditorija.

Grand Course u Zagrebu okupio je tristo-tinjak sudionika iz svih dijelova Hrvatske, koji su s velikom pažnjom pratili izlaganja i aktivno sudjelovali u raspravama

Kardiovaskularni kontinuum

Prvi je dan skupa bio posvećen arterijskoj hipertenziji, a drugi daljnjim postajama kardiovaskularnog kontinuumu – koronarnoj bolesti i zatajivanju srca. Akutni koronarni sindrom dotaknut je rubno, a više prostora je posvećeno epidemiološkim podacima vezanim uz pobol i smrtnost od koronarne bolesti te posebice stabilnoj koronarnoj bolesti.

Naime, stabilna angina pectoris zahtijeva individualiziraniji pristup, kad god je moguće odabir konzervativnoga, tj. medikamentnog liječenja kao učinkovite terapijske opcije koja je prikladnija za većinu bolesnika u odnosu na intervencijski, odnosno kardiokirurški revaskularizacijski zahvat. Naposljetku, na koncu kardiovaskularnog kontinuumu stoji zatajivanje srca, sindrom koji se nerijetko s pravom naziva vodećom zloćudnom bolešću današnjice.

Novosti iz područja dijagnostike i liječenja zatajivanja srca, o kojima je govorio prof. Pinto, izazvale su iznimno zanimanje i obilje pitanja sudionika simpozija.